

Täysistunto

Keskiviikko 2.10.2024 klo 14.00—18.38

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.48 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhe-
mies! Taloudellinen tilanteemme ei ole erityisen mairitteleva. Valtion alijäämä pelkästään
kuluvalta vuodelta on todennäköisesti melkein 12 miljardia euroa. Koko julkisen talouden
osalta velkasuhteemme on ylittänyt nyt 80 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.
Julkisen talouden alijäämämme on reilusti yli kolme prosenttia. Valtiontaloutta on pakko
tasapainottaa, myös veroilla, valitettavasti.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen, jossa esitetään hallitusohjelman mukaisesti alen-
netussa 10 prosentin arvonlisäverokannassa olevien tuotteiden siirtämistä 14 prosentin ar-
vonlisäverokantaan, lukuun ottamatta sanoma- ja aikakauslehtiä. Muutos koskisi henkilö-
liikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä, myös kulttuuri- ja ur-
heilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikunta-palveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja
-tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan
tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnai-
sen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saa-
mia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Samaan aikaan jotkut arvonlisäverokannat alenevat joidenkin tuotteiden osalta. Palaan
tähän myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Verotuksen kiristäminen ei ole tässä hallituksessa ikinä ensisijainen
keino julkisen talouden tasapainottamiseksi. On kuitenkin niin, että valtiontalouden alijää-
mä on päässyt painumaan niin mittavaksi, että myös veroja joudumme korottamaan. Ve-
rosopeuttamisen määrää lisäsimme keväällä tehtävien uusien sopeuttamispäätösten osalta.
Veropolitiikkamme perustuu kauan tunnettuihin ja hyväksyttyihin periaatteisiin. Emme ki-
ristä ensisijaisesti työn verotusta, vaan veronkiristykset koskevat kulutusveroja ja haittave-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

roja. Arvonlisäveron korotukset haittaavat kasvua mahdollisimman vähän. Tulonjakovai-
kutukset ovat samoin aika lailla rajattuja.

Esityksessä ehdotetut muutokset ovat osa hallitusohjelman julkisen talouden tasapainot-
tamistavoitetta tukevia veropoliittisia toimia. Ehdotuksella on kokonaisuudessaan valtion
verotuloja lisäävä vaikutus. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus tavoittelee veropolitiikal-
la kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talous-
kasvun edellytysten vahvistumista. Hallituksen veropolitiikka kannustaa työntekoon ja
yrittäjyyteen sekä tukee kotimaista omistajuutta. Taloustieteellisen tutkimuksen perusteel-
la laajapohjaisen kulutusveron korottamista voidaan pitää työllisyyden ja talouskasvun
kannalta vähemmän haitallisena toimenpiteenä kuin työn ja yritystoiminnan tuloverotuk-
sen kiristämistä. Arvonlisäverotuksessa korostuu fiskaalinen tavoite, eikä tätä veromuotoa
ole tarkoituksenmukaista käyttää esimerkiksi ohjaus- ja tulonjakotarkoituksiin.

Arvoisa puhemies! Sitten verokantojen alentamisen puolelta: Kuukautissuojat, inkonti-
nenssisuojat ja lasten vaipat siirretään yleisen verokannan soveltamisalasta 14 prosentin
suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan. Näihin hyödykkeisiin sovellettava vero-
kanta laskisi siis 25,5 prosentista 14 prosenttiin. Muutoksen tavoitteena on alentaa näiden
hyödykkeiden kuluttajahintaa ja sitä kautta parantaa kyseisiä hyödykkeitä kuluttavien os-
tovoimaa.

Nyt esitettävän alennetun arvonlisäverokannan korotuksen arvioidaan lisäävän valtion
arvonlisäverotuottoja staattisesti laskien vuositasolla noin 305 miljoonaa euroa vuoden
2025 tasossa. Esitetyn veron alennuksen arvioidaan vastaavasti vähentävän verotuloja noin
12 miljoonaa euroa. Staattisessa arviossa on oletettu, että veronkorotukset ja -alennukset
siirtyvät täysimääräisesti suoraan hintoihin. Muutos myös lisää valtion ja muiden vastaa-
vien julkisyhteisöjen arvonlisäveromenoja. Kun tämä samanaikainen arvonlisäveromeno-
jen lisäys huomioidaan, valtion tosiasiallisen arvonlisäverotuoton arvioidaan staattisesti
laskien kasvavan vuositasolla noin 235 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Lopullinen
tuottovaikutus jää staattista tuottoarviota pienemmäksi, koska korotuksilla on myös vaiku-
tusta ostovoimaan. Ja kuinka suureksi kysyntävaikutus sitten tulee, niin arvioimme sitä.

Arvoisa puhemies! Edellisessä, tai sitä edellisessä, keskustelussa käsitelimme näitä Eu-
roopan unionin uusia finanssipoliittisia sääntöjä. Pohdimme Suomen hallituksen tekemää
sopeuttamista ja julkisen talouden tilaa suhteessa näihin. Siellä keskustelussa korostimme
pääministerin kanssa sitä, että me teemme näitä toimia oman julkisen talouden korjaami-
seksi. Me emme ensisijaisesti tee toimia täällä siksi, että komissio näin esittää, vaan siksi,
että me haluamme varmistaa, että meillä tulevaisuudessakin on rahoitus meidän omalle hy-
vinvointijärjestelmällemme ja että tämä velka ei suhteettomasti tule tulevien sukupolvien
ja tämän hetken nuorten maksettavaksi, kun he siirtyvät työelämään.

Yksi oleellinen syy myös sille, että me teemme tällaista talouspolitiikkaa ja tarkan eu-
ron finanssipolitiikkaa, liittyy siihen, että uskottava talouspolitiikka ja päättäväinen vero-
politiikka ovat myös avainasemassa valtion luottoluokituksen näkökulmasta. Jos me me-
netämme pykälän luottoluokituksestamme, niin meidän velanhoitokustannuksemme nou-
sevat, mikä heijastuu suoraan myös kaikkiin Suomessa toimiviin yrityksiin. Kyse on koko
kansantalouden rahoituskustannuksista. Siksi tavoitteena tulee olla luottoluokituksen pa-
lauttaminen kolmen A:n tasolle, ja tässä meillä edessämme on erittäin suuri savotta.

Arvoisa puhemies! Halusin nostaa tämän luottoluokitusseikan vielä tässä lopussa esille.
— Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

15.55 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä täällä hallituksen esitys, jossa hallituksen käyttämä arvonlisäveromoukari todella nyt osuu suomalaisiin. Tämä hän on jo toinen arvonlisäveroa koskeva korotuslainsäädäntöpaketti tämän vuoden sisällä. Viime kuun alussa tuli voimaan historian suurin kertakorotus yleiseen arvonlisäverokantaan, joka nousi puolitoista prosenttiyksikköä, ja nyt ollaan jo siellä Unkarin perässä Euroopan kakkosena yleisen arvonlisäveron osalta. Nyt seuraavaksi hallitus esittää, että nämä alennetut kymppikannat nostetaan todella 14 prosenttiin vuoden alusta. Tämä tarkoittaa siis sitä, että pelkästään tämän vuoden aikana me olemme käsitelleet täällä arvonlisäveroihin liittyvää lainsäädäntöä, jolla kiristetään verotusta puolellatoista miljardilla eurolla — puolellatoista miljardilla eurolla ja nimenomaan arvonlisäveroon.

Pidän sitä vääränä politiikkana, että varsinkin tämän yleisen arvonlisäveron korotus runnottiin läpi kesken vuotta, vaikka sittemmin olemme huomanneet, että tosiasiallisesti se ei vastannut siihen tavoitteeseen, jonka hallitus sille asetti, emmekä saaneet painettua esimerkiksi tämän vuoden osalta alijäämää siihen pisteeseen, minkä takia hallitus perusteli tätä keväällä. Tämä voimaantulo kesken vuotta myös aiheutti taloudessa aivan varmasti hidastumista, kun ihmisten kulutuskäyttäytymisessä on nähty muutosta. Ja tosiasiallisesti, nyt kun vielä nämä alemmat kannat nousevat, on selvää, että nämäkin rahat ovat pois ihmisten ostovoimasta.

On kuitenkin selvää, että julkinen talous on siinä pisteessä, että myös verotusta tulee käyttää talouden tasapainotukseen. Siinä hallitus on aivan oikeassa, että pelkillä menosäätöillä tätä ei saada tasapainoon, vaan pitää myös hyödyntää veroja. Mutta sitten tuleekin se ihmetys, että minkä takia hallitus on valinnut juuri ne verot, jotka näkyvät siellä tavallisten ihmisten arjessa ja vähentävät ihmisten kulutusmahdollisuuksia, vähentävät ihmisten ostovoimaa. Sen sijaan hallitus olisi voinut puuttua muihin veroihin.

Valtiovarainministeri Purra, tekin olette aikaisemmin puhuneet siitä, että olisiko järkevää esimerkiksi säätää institutionaalisille sijoittajille jonkunnäköinen lähdevero. Se tarkoittaisi myös sitä ay-liikettä, jota täällä hallitus aina paljon parjaa. Tai olisiko syytä nyt vihdoin uudistaa tämä listaamattomien yhtiöiden huojennettu osinkoverokohtelu, mitä kaikki riippumattomat talouden asiantuntijat ovat jo yli kymmenen vuotta suositelleet? Todella on niin, että tälle verosopeutuksellekin on myös huomattavasti oikeudenmukaisempia tapoja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pia Viitanen.

15.58 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Onhan tämä surullista, että jälleen kerran tämän hallituksen ja ministeri Purran arvonlisäveromoukari iskee taas. Tässä näimme esimerkin, että tämän vuoden puolella kesken vuotta tuli ennätysuuri korotus yleiseen arvonlisäveroon, ja nyt on erittäin surullista, että sitten nämä alennetut kannat nousevat. Se tarkoittaa lääkkeiden, joukkoliikenteen, kirjojen, kulttuurin, liikuntapalveluiden veronkorotuksia. Minä sanon kyllä, että sillä tehdään paljon paljon tuhoa tulevaisuuteen.

Tämä on hyvä esimerkki hallituksen varsin epäoikeudenmukaisesta veropolitiikasta. Samaan aikaan, kun esimerkiksi ministeriluokan tulotasolla saadaan vaalikaudessa 7 000 euron veronkevennykset, niin tavallisen ihmisen, tavallisen kuluttajan ostovoimaa tällä siten rokotetaan. Tai sitten se, että hallitus valitsi niin, että lääkkeiden verot nousevat mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

oluen vero laskee, niin ei se minusta, ministeri, kovin tyylikäs arvovalinta ole. Te ette halua puuttua näiden listaamattomien yhtiöiden miljoonaosinkojen huojuksiin. Siellä voidaan nostaa isoja osinkoja pienellä verolla, ja samaan aikaan te valitsette arvonlisäveron korottamisen tien, joka taas pieniä yrityksiä kovasti kohtelee kaltoin.

Haluan ottaa esimerkin myös tästä kirjojen arvonlisäveron nostosta. Mielestäni se on todella huono valinta. Tämän myötä, ministeri, me nousemme Euroopan lukemisen suurverottajien joukkoon. Keskimäärin Euroopassa kirjojen arvonlisävero on kuusi prosenttia. Ja kun meillä tämä veronkorotus tulee, niin mitä ajattelette sen tekevän meidän suurelle tavoitteelle, että esimerkiksi lukutaito kehittyisi parempaan suuntaan?

Puhemies! Tässä on yksi yksityiskohta, minkä haluan vielä tässä puheenvuorossa ministerin tietoon tuoda ja haluan mainita, ja toivon, että myös verojaostossa voimme tähän puuttua: Nimittäin tähän koskee myös sitten tekijänoikeustulota eli esimerkiksi lainauskorvauksia. Jälleen kerran sitten tämä iskee kirjallisuuden tekijöiden toimeentuloon. Tähän on hallituksen oman veropolitiikan vastaista, kun siellä nimenomaan todetaan, että hallitus haluaisi yrittäjyyttä ja työntekoa tukea, mutta nyt tätä kautta sitten viedään isoja kannustimia kirjallisuuden tekijöiltä.

Tässä on paljon epäkohtia, ja minä toivoisin, että hallitus voisi tämän arvonlisäveromokarin sijaan tehdä oikeudenmukaisempia veropoliittisia valintoja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

16.01 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kulttuuriala koki kovia koronavuorossa. Monikaan toimija ei ole vielä toipunut siitä, monelta loppui usko jo silloin, ja jos jollain sitä uskoa on vielä jäljellä, niin hallitus tekee nyt kyllä parhaansa kulttuurialan nitistämiseksi leikkauksilla. Ja kun kulttuuriala tarvitsisi tukea, hallitus korottaa sen veroja. Hallitus on korottamassa kulttuuritapahtumien pääsylippujen, taiteilijoiden esiintymisten, taide-esineiden myynnin sekä tekijänoikeuskorvausten arvonlisäveroa neljällä prosenttiyksiköllä. Kulttuurialan toimijoiden mukaan hallituksen toive suuremmasta veropotista saat- taakin itse asiassa kääntyä itseään vastaan, sillä kulttuuripalveluiden kysyntä tulee hintojen noustessa laskemaan, ja se vaikuttaa suoraan mahdollisuuksiin tarjota näitä palveluita. Yhdessä kulttuurialaan kohdistuvien leikkausten kanssa näytösten, konserttien, näyttelyiden, kirjojen ja tapahtumien määrä Suomessa saattaa kutistua, ja silloin, arvoisa valtiova- rainministeri, kutistuvat myös verotulot, ja tietysti tekijöidenkin tulot ja lopulta tekijöiden määrä — haluatte siis lisää työttömiä.

Lisäksi kirjojen hinnan korottaminen on räikeässä ristiriidassa hallituksen tavoitteiden kanssa lisätä lukemista ja parantaa lukutaitoa. Tämä on erityisen tärkeää nuortemme kohdalla. Monestihan täälläkin puhutaan, että ollaan huolissaan siitä, kuinka nuorten älypuhe- linten käyttö on ollut kasvussa ja nuoret eivät enää lue kirjoja — tästähän me kaikki kan- namme yhteistä huolta — mutta tämä on nyt päinvastaista toimintaa hallitukselta, että nos- tatte kirjojen hintaa. Kyllä suomalaisen kulttuurin vaalijat haluaisivat tukea suomalaista kirjallisuutta.

Arvoisa puhemies! Arvonlisäveron korottaminen ei koske tietenkään vain kulttuuria. Se koskee myös esimerkiksi lääkkeitä. Hallitus on leikkauspolitiikallaan kasvattamassa muu- toinkin sairastamisen kustannuksia usealla eri rintamalla. Tämä arvonlisäveron korotus on taas yksi asia tällä pitkällä listalla. Lääkkeiden hintaa siis nostetaan. Tässä on kyse ihan elämän ja kuoleman ja hyvinvoinnin perustavimmista asioista. Hallitus arvioi itse, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

lääkkeiden hinnan korottamisella on lähtökohtaisesti haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen, vähintään välillisesti. Lääkkeet ovat välttämättömyyshyödykkeitä, joiden kulu- tusta ei voi vähentää hintojen noususta huolimatta. Jos ei ole mitään muuta, mistä voisi edes joustaa, kummasta te, arvoisa valtiovarainministeri, itse joustaisitte, jos olisitte pieni- tuloinen eläkeläinen, ruuasta vai lääkkeistä? Tässäpä arvovalinta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.04 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kuten tänään edellä olemme keskustelleet, julkista taloutta pitää laittaa kuntoon, ja se edellyttää myös sopeutusta, niin menojen tar- kastelua kuin verojen tarkastelua, mutta nämä sopeutustoimet pitää tehdä tietenkin niin, että ne mahdollisimman vähän haittaavat ja jarruttavat talouskasvua. Nyt hallitus on esit- tämässä, että myös alemmasta, kymmenen prosentin arvonlisäverokannasta siirretään lä- hes kaikki toiminnot 14 prosenttiin. Keskusta ei tätä kannata siksi, että me näemme, että tällä on aika negatiivisia vaikutuksia ihmisten toimeentuloon ja toisaalta käyttäytymiseen. Otan kaksi esimerkkiä:

Meillä on siellä lääkkeet, kulttuuri- ja urheilutoiminta, kirjat ja liikuntapalvelut, jotka nyt nousevat — ja niitten hinnat siis nousevat. Eikö olisi niin, että yhteiskunnan kannattai- si mieluummin kansalaisia kannustaa enemmän lukemaan, käyttämään ja ostamaan kirjo- ja, sekä liikuntapalveluita käyttämään ja liikkumaan enemmän — sehän on yksi parhaista ennaltaehkäisykeinoista meidän sosiaali- ja terveysten menojen kasvullekin, että ihmiset liik- kuisivat enemmän ja pitäisivät omasta kunnosta huolta — eikä sekään huono ole, jos käyt- tää kulttuuripalveluita. Nyt näitten kustannukset nousevat, ja se totta kai näkyy ihmisten käyttäytymisessä, koska eiväthän ihmiset tätä kautta saa yhtään enempää rahaa. Jostakin kulutuksesta se on pois, ja todennäköisesti näitten kulutuksesta, koska hinnat tulevat nou- semaan.

Arvoisa puhemies! Toinen esimerkki koskee henkilöliikennettä ja majoitustoimintaa: Meillä Suomessa on aika harva toimiala, joka on viime vuosina kasvanut voimakkaasti, mutta yksi näistä on erityisesti pohjoisen, Lapin, matkailu. Me tietenkin toivoisimme, että se kasvu olisi matkailussa kaikkialla Suomessa voimakasta, niin että se hyöty tulisi eri puo- lilla Suomea, mutta nyt kun se on Lapissa voimakasta, se heijastuu myös kaikkialle Suo- meen. Kun kansainvälinen matkailu kasvaa, se tuo tuloja Suomeen — se on ihan niin kuin vientitoimintaa, mutta siitä maksetaan kuitenkin arvonlisävero, toisin kuin tavaroiden ja palveluiden viennistä. Nyt tuolla Lapissa on, ajatelkaa, sellainen tilanne, että Rovaniemen kentälläkin pelkästään joulukuussa saapuu ja lähtee yli 900 lentoa, joka päivä 30 lentoa, ja niistä aivan valtaosa ulkomailta. Kannattaako meidän lähteä nyt veroratkaisulla jarrutta- maan tuota kehitystä? Että kun Ruotsissa henkilökuljetukset ovat kuuden prosentin arvon- lisäverokannassa ja majoitus 12:n, niin menkääpä mieluummin sinne Ruotsin Lappiin, äl- kääkä tulko tänne Suomeen, kun te pian työllistätte meitä ja alkaa rakentaminenkin vilkas- tua siellä Lapissa pian ja sitten se heijastuu kaikkialle muuallekin: autoja vuokrataan ja kauppa toimii ja kaikki. Eikö tämä olisi hyvä kehitys meille Suomelle, että me kannustet- taisiin, että tulkaa tänne Suomeen? Taloudellista aktiviteettia syntyy, ihmiset saavat toi- meentuloa, ja koko kansantalous hyötyy siitä. [Puhemies koputtaa]

Tämä on peruste, miksi me haimme vaikeimman kautta vaihtoehtoiset verosopeutukset emmekä nosta arvonlisäveroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista, poissa. — Edustaja Hoskonen.

16.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten kaikki tiedämme, velan varassa oleva talousarvio, mitä valtio on monen vuoden aikana tehnyt, pitää meidän saada oikenemaan. Siinä valtiovarainministeri on täysin oikeassa. Meillä tätä rakenteellista alijäämää on niin rajusti, että jos me tällä keinoin jatkamme, niin meitä odottaa kohtapuoliin se ministerin mainitsema luottoluokituksen lasku, ja se hyvin helposti tarkoittaa muutamaa miljardin lisämenoa, kun olemassa olevien valtion velkojen korko lähtee nousemaan. Sitähän se tarkoittaa.

Ymmärrän tämän, että kun arvonlisäveroa korotetaan, sieltä tällä kertaa se noin 300 miljoonaa euroa tulee. Mutta minkä takia tässä maassa ei keskustella niistä todellisista ongelmista? Minkä takia me päästökaupalla ammuimme itseämme molempiin jalkoihin? Ympäristöministeriö syötti sinne päästökaupan lukuihin 15 miljoonan tonnin väärät tiedot. Se maksaa teille, arvoisat veronmaksajat, miljardeja joka vuosi. Se nostaa energian hintaa aivan älyttömästi, sekä kaukolämmön että sähkön. Nyt kun vielä sähköntuotannon tehoa olemme onnistuneet leikkaamaan, niin tällä hetkellä sähkö maksaa 20 senttiä kilowattitunnilta, mutta huomenna se on 43 senttiä kalleimmillaan, ja toissa päivänä se oli 66 senttiä kilowattitunnilta. [Pia Viitanen: 60!] Sitten sanotaan, että ei se vaikuta mitään. Hyvän aika! Energian hinta näkyy joka ainoassa asiassa.

Ja näiden arvonlisäveron korotusten myötä, mistä nyt puhumme parhaillaan — lääkkeiden arvonlisäveron korotus ehkä pahimpana, koska sehän vaikuttaa ihmisten terveyteen — alkaa olla tilanne Suomessa semmoinen, että vähätuloisilla ihmisillä ei ole varaa edes lääkkeiden ostoon. Jommastakummasta on tingittävä, ruuasta tai lääkkeistä, koska ne ovat pääasialliset menot monella vanhalla ihmisellä.

Miksi me emme näihin vääriin kohtiin puutu? Päästökauppa on kuitenkin veronluonteinen maksu, se tulee joka päivä kaikissa tuotteissa: ei näy suoraan mutta nostaa kustannuksia joka ainoassa asiassa. Kun te, arvoisat ihmiset, menette tänä iltana nukkumaan, niin lasku pyörii teidän tappioksenne koko ajan: sähkön hinnassa, kaukolämmön hinnassa, joka ainoan tuotteen hinnassa — ihan joka ainoan, mistään ette pääse karkuun. Vaan kun ei tästä saa keskustella, ja enpä ole löytänyt vielä yhtään sellaista toimittajaa, joka ottaisi tämän asian esittelyyn tai nostaisi sen julkisuuteen. Meillä kyllä höpötetään luontokadosta, ja tuntuu, että Suomi on tuhoutumassa ensi viikolla luontokatoon ja metsät kuolevat ja ilma pilaantuu. Ei pilaannu eikä mene piloille. Suomi on tehnyt metsäasiansa parhaalla mahdollisella tavalla. Olemme hiilineutraali maa, ja silti me teemme tämmöisiä älyttömyyksiä, mitä nyt on tehty.

Arvoisa puhemies! Lopuksi sanon vielä sen, että kun vuonna 27 liikennepolttoaineet menevät päästökaupan piiriin, niin kuinka moni suomalainen haluaa maksaa 50—70 senttiä enemmän polttoaineen hinnasta. Siinä ei lääkkeiden arvonlisäveron nosto ole yhtään mitään.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tähän taloon löytyisi järki ja puhuttaisiin oikeista asioista, koska eihän tällä menolla voi jatkaa, että hyväksymme budjetin menopuolen pohjiin 6—7 miljardin menot [Puhemies koputtaa] joka vuosi lisää ja sitten verottamalla yritämme korjata sen. Siinä teemme kaksi virhettä peräkkäin, ja se on varmaa, että se on menoa sitten.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.10 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei todella nouse eikä julkinen talous tervehdy pelkillä leikkauksilla ja pelkillä veronkorotuksilla, vaan kyllä me tarvitsemme ennen kaikkea ja myös sitä kasvua. Siksi myös ne kaikki sopeutustoimet, joita siis todella myös tarvitaan, pitäisi arvioida tätä vasten eli sitä kasvun synnyttämistä ja tuplaamista vasten. Eli pitäisi arvioida, miten esimerkiksi veronkorotukset, joita esitetään, vaikuttavat työnteeseen, yrittäjyyteen ja sitä kautta kasvuun ja kansantalouteen.

Valitettavasti nyt viime aikoina hallituksen veropolitiikka ja veropolitiikan linja on ollut kasvua, työntekeä ja yrittäjyyttä kurittava, ja tällä esityksellä kuritetaan nyt erityisesti matkailu- ja majoitusala, henkilökuljetuspalveluita, kulttuurialaa, urheilu- ja liikuntapalveluita, ja todella, kuten kuulimme, myös kirjojen ja lääkkeiden arvonlisäverotus nousee ja sitä kautta näitten tuotteiden hinta nousee ja tavallisten ihmisten arjen kustannukset nousevat. Tavallisten ihmisten arjen kustannukset nousevat, ja se erityisesti sitten myös heijastuu näiden alojen yrittäjyyteen ja työnteeseen.

Ymmärrämme siis, että sopeutustakin on tehtävä, mutta kun tähän yhdistetään vielä jo aiemmin syksyllä voimaan astunut yleisen arvonlisäveron korotus ja tiedossa on myös, että olette tuomassa tänne esityksen kotitalousvähennyksen leikkaamisesta, niin on pakko ihmetellä tätä linjaa kokonaisuudessaan, koska yhteisvaikutus kasvuun ja työhön on kyllä valitettava. Keskusta ei hyväksy näitä nyt esitettäviä veronkorotuksia, ja me tulemme siksi omassa vaihtoehdossamme esittämään, että sopeutusta voidaan tehdä myös kestävämmällä tavalla. Esimerkkejä eri aloilta olisi antaa useitakin, mutta uskoisin, että myös valtiovarainministeri Purra on saanut samaa palautetta esimerkiksi alan yrittäjiltä kuin me edustajakin olemme saaneet, ja toivoisin siksi, että asiaa voisi vielä harkita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

16.13 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä yhteydessä haluan puheenvuoroni aluksi todeta ikään kuin vastakritiikkinä, jos mahdollisesti valtiovarainministeri tähän vastatessaan aikoo sanoa, että oppositio vastustaa kaikkia tulojen lisäyksiä ja vastustaa kaikkia menojen leikkauksia, niin tästä ei ole kysymys. Kyse on nyt siitä, että tässä nostetaan arvonlisäverokantaa 10 prosentin kannasta 14 prosenttiin, ja sillä, että meillä on ollut sellainen 10 prosentin kanta, jossa on ollut mukana kirjat, lääkkeet, majoituspalvelut, henkilökuljetukset, kulttuuripalvelut, niin kuin täällä on kerrottu, on ollut tietty tarkoituksensa. Se on johtunut siitä, että näiden palveluiden katsotaan olevan sillä tavalla erilaisia, joko lähellä välttämättömyyttä tai sitten, sanottaisiinko näin, ihmisen henkistä kasvua tai muita tällaisia myönteisiä asioita edistäviä, että niissä on tarkoituksella pidetty alempaa kantaa. Sen takia on nyt erityisen huono asia, että siellä tehdään suhteellisesti voimakas kasvu. Tiedän, että valtiovarainministeri hallitsee prosenttilaskun, siitä ei ole epäilystäkään, mutta 10 prosenttiyksikön kannan nosto 14 prosenttiyksikköön tarkoittaa 40 prosentin nostoa siinä varsinaisessa verokannassa.

No, nyt itse tässä näen erittäin vakavana asiana, muiden ohella, lääkkeiden arvonlisäverokannan noston. Siitä on arvioitukin tässä kokonaisuudessa saatavan suurin tuloerä, yli 100 miljoonaa, mutta nettotulohan on vain puolet siitä, koska samalla yhteiskunta lääkekorvausten kautta joutuu noin puolella siitä 100 miljoonasta kompensoimaan takaisin lääkkeiden käyttäjille tätä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Suomessa on sillä tavalla erikoinen tilanne, että verrataan mihin tahansa meitä vastaviin maihin — käytännössä se tarkoittaa Keski-Euroopan maita ja Pohjoismaita — niin meillä kansalaiset maksavat itse omasta pussistaan, niin kuin sanonta kuuluu, out of pocket, terveyspalveluista enemmän kuin missään muualla. Se on meillä jopa 20 prosentin luokkaa, Ranskassa se on alle 10 prosenttia, monissa muissa maissa 10 ja 12 prosentin välillä. Tämähän muodostuu siitä, että me maksamme lääkkeitä omavastuuosuuksia, sitten me maksamme julkisten palveluiden asiakasmaksuja, joita nyt ollaan myös korottamassa 150 miljoonalla eurolla, ja sitten me riittämättömien julkisten palvelujen tarjonnan takia käytämme yksityisiä palveluita suhteellisen paljon ja maksamme niistä. Tästä kaikesta muodostuu tämä, että 20 prosentin osuuden kaikista terveystuloista rahoitamme suoraan omasta taskusta.

Minusta tämä on erittäin vakava asia, niin kuin täällä on todettu. Kaikkein heikoimmissa asemassa olevat ihmiset pohtivat jo tänä päivänä, riittääkö raha lääkkeisiin tai ruokaan, niin kuin täällä on tuotu esille, ja tämä sama verokertymätuotto saataisiin erittäin helposti kerättyä monista niistä muista kohteista, joista muun muassa edustajat Räsänen ja Viitanen ovat edellä puhuneet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

16.16 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Tuossa edustaja Lindén äsken oivasti pohti sitä, kuinka lääkkeiden hintaan vaikuttaa tämä kymppikantaisten tuotteiden nosto 14-kantaan paitsi media- ja sanomalehtien osalta. Tämähän lisää tosiaan tuottoja staattisesti sen 305 miljoonaa, mutta valtiontalouteen tästä on nettovaikutusta vain se 200 miljoonaa, hiukan päälle, johtuen siitä, että tosiaankin osa näistä lisätuotoista on valtiolle tulevia tuotteita, mitä sitten kompensoidaan.

Alv-tuoton muutos lääkkeiden osalta on kaikkiaan 52 miljoonaa, ja henkilökuljetuspalvelut on itse asiassa yllättävän iso, 59 miljoonaa. Majoituspalveluitten osalta ollaan 37 miljoonassa, ja totta kai sillä on vaikutuksia, sillä niin kuin edustaja Lohi nosti esille, että kun vuonna 23 meillä oli 23 miljoonaa yöpymistä Suomessa, niin totta kai tällainen pieni nosto tässä vaikuttaa sitten. Noin jos nopeasti oikein laskin, niin 140 euron huone saattaisi nousta 145:een, jos tämä nosto viedään kokonaisuudessaan hintoihin. Sinänsä, kun sitten taas ollaan majoituspalveluitten osalta laskettu tuota tuottovaikutusta, että se on vain 37 miljoonaa, niin suhteessa tähän 23 miljoonaan vuosiyöpymiseen se on aika vähäinen. Mutta kun minä katson tässä tätä kokonaistuottoa majoituspalveluitten osalta, niin tässäkin voi olla se sama ilmiö, että osa siitä menee sitten myöskin valtion piikkiin.

Sitten tämä vaippojen ja muitten suojien alentaminen 14-kantaan käytännössä tahtoo sanoa sitä, että tällaisen kympin hintaisen vaippapaketin hinnan kuuluisi laskea noin 90 senttiä, jos se kokonaisuudessaan viedään hintoihin. Ja nyt kun meillä on käytännössä kolme isoa kauppaliikettä — tai kaksi todella isoa ja yksi vähän pienempi ja joukko muita tietenkin — niin jos saa jonkunlaisen pienen vetoituksen esittää, niin toivottavasti vaippojen osalta tämä alennus todellakin viedään hintoihin, koska tällä on iso vaikutus sitten monille, jotka näitä vaippoja joutuvat ostamaan. Totta kai meillä on hyvin lapsimyönteinen hallitus. Meillä on työtulovähennyksen lapsivähennys tulossa myöskin vuodenvaihteessa, ja se lisää sitten myöskin ostovoimaa.

Sitten vielä pohdin tätä, että meillä jää tuonne kymppikantaan ainoastaan Yle ja sanoma- ja aikakauslehdet, ja kun 26 vuoden alusta Yle on ilmeisesti aikomus nostaa 14-kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

taan, niin meillä todellakin vain sanoma- ja aikakauslehdet jäävät tänne alempaan kantaan, ja jotkut tahot ovat esittäneet, että näitä kantoja täytyisi edelleen yhtenäistää, ja siinä on tietenkin pohdinnan paikka.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

16.20 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vähämäki on tavallaan aivan oikein laskenut sen, mitä tämä vaikutus vaikkapa yksittäisen hotellihuoneen hintaan on: 140 eurosta 145 euroon. Sehän ei tunnu hirveän isolta, että viisi euroa nousee tämän veron takia. Ja eikä se olekaan, jos ajattelee yksittäistä huoneen varaamista, mutta jos ajatellaan kotimaista kulutusta, jota tämä kuitenkin valtaosaltaan nyt koskee — kuten tuossa kerroin, niin osahan on kansainvälistäkin, mutta jos puhutaan, että valtaosa on kotimaista kulutusta — niin yksittäisen oston osalla tämä ei tee kovin paljoa, mutta tätä pitääkin ajatella kansantalouden näkökulmasta. Eli kun tämä kokonaissumma on nyt 300 miljoonaa, niin tämä ei yhtään lisää suomalaisten tuloja, mutta menoja se lisää 300 miljoonaa. Se on pois suomalaisilta yrityksiltä ja yrittäjiltä ja ihmisiltä jostakin muualta. Se on jostakin muualta pois. Mistä ne tinkivät sen 300 miljoonaa muualta yhteenlaskettuna, se on se iso kysymys. [Puhemies koputtaa] Ja jos he tinkivät siitä, etteivät raski enää ostaa sitä lääkettä, niin sehän on kaikista pahin tilanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä oli edustaja Vähämäen puheenvuoron johdosta vastauspuheenvuoropyyntöjä edustajilla Mikkonen, Hopsu, Ovaska ja Strandman. Ehdimme ottaa ne ja sen jälkeen edustaja Kososen varsinaisen puheenvuoron, ja sitten menemme ministerin vastaukseen, koska tähän varattu aika on päättymässä. — Edustaja Mikkonen.

16.21 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän nämä veronkorotukset ovat huolestuttavia ja juuri se, miten ne sitten tulevat näkymään kuluttajakäytöksessä. Siitä tietysti on erilaisia arvioita, mutta erityisesti lääkkeiden arvonlisäveron nosto huolestuttaa, koska lääkkeet ovat välttämättömyshyödykkeitä, eli ne tarvitaan. Sen takia pidän sitä tosi huolestuttavana.

Mutta ei tietysti pelkät lääkkeet, vaan kyllä nämä hyvinvointi- ja terveysvaikutukset kaiken kaikkiaan tässä ovat suuria. Jos me ajatellaan, että liikuntapalveluiden alv nousee ja kulttuuripalveluiden alv nousee, niin ne ovat juuri niitä palveluita, että me toivotaan, että ihmiset käyttäisivät niitä sen oman hyvinvoinnin edistämiseksi, ja niistä toisaalta myös hallitusohjelmassa puhutaan. Olen kyllä huolestunut tästä korotuksesta siinä mielessä, että tämä alempi arvonlisäverokanta on nimenomaan ollut kannuste ja se työkalu, millä valtio on voinut varmistaa, että esimerkiksi liikunta- ja kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus olisi parempi, myös pienituloisimmille. Se helpottaisi sillä alemmalla alv-kannalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.22 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että tämä meidän arvonlisäverokantojen uudistaminen vaatisi suurempaakin remonttia. Me voitaisiin pohtia sitä, miten me ympäristöystävällistä ja kestävää kulutusta sillä ennemmin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

kannustettaisiin, että palveluihin pääsy olisi mahdollista. Kulttuuripalveluiden kuluttaminen esimerkiksi olisi sitä, mitä suositaan. Joukkoliikenteestä tarkasteltaisiin myös sitä, missä on se ympäristöystävällinen vaihtoehto, ja sen alvilla voitaisiin sitten sitä helpottaa ja kannustaa.

Mutta sitten kirjallisuuden osalta: EU:ssa on mahdollisuus laskea kirjallisuuden alv nol-laankin, ja muun muassa britit ovat tämän tehneet. He eivät ole niin pieni kieliryhmä kuin me mutta silti ovat nähneet, että lukutaidon kannustamiseksi, lukemisen kannustamiseksi on kannattanut tällainen vaihtoehto ottaa käyttöön. Minun mielestäni tämä suunta, että me nostetaan sitä kirjallisuuden ja kirjojen alvia, on kyllä aivan väärä suunta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.23 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä kertoo hallituksen heikosta talouspolitiikasta, kun näitä veronkorotuksia tehdään tälle pätkittäin ja otetaan nyt kympeistä neljääntoista, 24:stä 25,5:een, kun nimenomaan pitäisi miettiä laajemmin tätä koko meidän verotusta.

Te olette sanoneet, että kulttuuri on luksuspalvelu. No, todellakin kulttuuri tulee olemaan luksuspalvelu jatkossa suomalaisille, kun te korotatte hintoja. Mutta tarvitseeko myös joukkoliikenteen, tarvitseeko kuntosalien, tarvitseeko niidenkin olla luksuspalveluita, kun hinnat nousevat?

Erityisesti joukkoliikenteen osalta tällä on hälyttäviä vaikutuksia. Hinnat nousevat. Kysyntä laskee ja vaikuttaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Nämä ovat asiantuntija-arvioita. Näihin arvioihin voi myös tässä hallituksen esityksessä nojautua.

Eli miksi hallitus tekee näin? No, siitä syystä, että hallitus ei kyennyt löytämään silloin aikoinaan riihessä sopivia keinoja ja helpoimmaksi keinoksi katsottiin, että nostetaan sitten kuntosalien, teattereiden, kirjojen ja lääkkeiden hintoja. Se on todella ikävää, ja se osuu jokaiseen suomalaiseen. Se tulee vähentämään kulutusta. Se tulee osumaan ostovoimaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

16.24 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Syy näillekin arvonlisäverotuksen korotuksille on valtiontalous. Velkasuhteemme on yli 80 prosenttia. [Pia Viitanen: Aina voi tehdä arvovalintoja!] Velan korot ovat ensi vuonna 3,2 miljardia euroa. Näitä ei selitetä koronalla eikä Ukrainan sodalla vaan sillä, että olemme eläneet yli varojemme. [Jouni Ovaska: Panette kansalaiset maksamaan!] Kokonaisveroaste ei hallituksen päätöksillä nouse siitä, mitä se oli vuonna 2023. Hallitus ei kiristä työn verotusta, vaan kiristykset koskevat haitta- ja kulutusveroja. Arvonlisäverojen korotuksen on todettu haittaavan kasvua mahdollisimman vähän.

Jälleen oppositiosta tulee kritiikkiä hallituksen nopeudesta toimia silloin, kun tilanne nähdään haasteellisena. Tämän hallituksen vahvuus on nimenomaan reagoida talouden tilanteisiin nopeasti. [Jouni Ovaska: Ja nostaa veroja!] Oppositio kertoo, että tämä korotus on kuolemaksi. Tosiasiassa esimerkiksi lääkkeissä on vuosiomavastuu. Liikkumiseen ei useinkaan tarvita mitään maksullisia palveluja. Esimerkiksi kävelyn on todettu olevan yksi [Puhemies koputtaa] parhaista liikuntamuodoista. Keskustan Saarikko tämän vuoden helmikuussa ehdotti, [Puhemies: Aika!] että nostetaan mieluummin yleistä arvonlisäveroa kuin ruuan veroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Kosonen.

16.26 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! On kyllä hyvin erikoista kuulla tätä hallituspuolueiden puolustelua siitä, että liikuntapalveluita, joita yrityksemme tuottavat, ei meidän kannattaisi tai tarvitsisi käyttää ja että aina voi lähteä kävelyllä. No, se on ihan totta, ja itsekin tykkään tuolla ulkona liikkua, mutta nimenomaan aikuinen ikäluokka käyttää erityisesti liikuntayritysten palveluita ja on suurin käyttäjäryhmä näissä, enkä väheksyisi tämän liikkujaryhmän käyttömäärää ja sitä, että nyt todella tämä on oleellinen viesti hallitukselta näille yrittäjille, ja myös kulttuuripalvelujen tuottajille, niille, jotka käyttävät lääkkeitä, kirjailijoille ja koko kirja-alalle, että nyt nostetaan hintoja. [Juha Mäenpää: Valtiolla on velkaa!]

Täytyy muistaa tämä yhteisvaikutus, mikä näissä hallituksen teoissa on, eli se, että kulttuurikenttää ollaan tällä hetkellä aivan järjestelmällisesti viemässä alas. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Taiteen edistämiskeskus tulevat jo tänä syksynä miettimään, mille laitoksille laitetaan raksit päälle, ja ensi vuonna lisää ja sitä seuraavana vuonna vielä lisää. Tämä arvonlisäveron nosto on tavallaan jatkumoa tälle kehitykselle. Se on 300 miljoonaa pois muualta kulutuksesta, niin kuin tässä keskustelussa on mainittu, ja tämä on selvästi viesti siitä, että hallitus ei näe liikkumista ja kulttuuria kovin tärkeinä, vaikka siellä hallitusohjelmassa hienosti sanotaankin tästä Suomi liikkeelle -ohjelmasta. Suomalaisiin liikuntayrityksiin ei kannata sitten kuitenkaan hallituksen satsata.

Itse olen ollut täällä aikaisemmassa elämässä lobbaamassa sitä, että liikuntapalvelut tuotaisiin nollaveroluokkaan, ja silloin kokoomuksen edustajia, joita täällä aika harvassa tällä hetkellä istuu, oli tosi mielellään kuulemassa siitä ja myös kannattamassa sitä, ja taisi meillä olla semmoinen lakialoittekin tuossa, että viedään niitä alempaan kantaan. Mutta nyt kokoomus, perussuomalaisten tuella, on nostamassa liikuntapalveluiden veroluokkaa ylöspäin. Missä ne liikuntaihmiset nyt tällä hetkellä sitten ovatkaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.29 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä oppositio, teille ei sovi myöskään meidän tekemämme verosopeutus. Se kävi selväksi. [Välihuutoja] Teille eivät myöskään käy meidän tekemämme leikkaukset. Sekin on käynyt selväksi. Samaan aikaan on käynyt selväksi, että te jostakin kummallisesta syystä kuitenkin kannatatte tätä meidän finanssipoliittista linjaa, yhdeksän miljardin toimia, kannattamatta yhtä ainutta konkreettista esitystä, jolla tätä tehdään. Tämä olisi absurdia, ellei kyseessä olisi eduskunta, jossa tätä keskustelua käydään. Täällä se taitaa olla normal business. Mutta siitä huolimatta: hyvänen aika! Arvoisat sosiaalidemokraatit, teidän vaihtoehtonne perustuu enemmän veronkorotuksille kuin hallituksen vaihtoehto. Arvoisa keskusta, teidän vaihtoehtonne perustuu enemmän veronkorotuksille kuin hallituksen vaihtoehto. [Jouni Ovaska: Se on reilumpaa suomalaisille!] Tämä on lähtökohta, ja sitten mennään näihin yksityiskohhtiin:

Miksi korotamme arvonlisäveroa? Olen kertonut, että valtiovarainministerinä en mielelläni korottaisi yhtä ainutta veroa, mikäli tilanne ei olisi näin huono. Me olemme tehneet priorisointia. Me emme ole halunneet suoraa työhön ja yrittämiseen kohdistuvia veroja korottaa. Mutta tähänkin tuli pieni poikkeus keväällä, kun jouduimme kiristämään esimerkiksi kahteen ylimpään tuloluokkaan kohdistuvaa verotusta indeksien kautta. Arvonlisäveron

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

korotus on ekonomistien ja asiantuntijoiden mukaan se vähiten haitallinen. Paitsi että se ei vaikuta esimerkiksi vientiin, [Jouni Ovaska: Te nostatte väylämaksuja!] sen tulonjakovai-
kutukset ovat maltillisia ja se ei myöskään niin paljon näivetä kasvua vaikeassa tilanteessa
kuin joku muu veronkorotus sitä tekisi. Kun lähtökohta on se, että meidän on sopeutettava,
meillä on kokonaisuus, joka meidän pitää saada kiinni, ja sen takia myös arvonlisäveron
korotukset ovat tulleet.

No, minkä verran tämä vaikuttaa sitten ostovoimaan? Niitäkin on siinä esityksessä arvi-
oitu. Tällä hetkellä, kun inflaatio on selvästi hidastunut, korot ovat merkittävässä laskussa
ja vaikuttavat esimerkiksi ainakin osan asuntolainaa maksavista käytettävissä oleviin tuloi-
hin, palkat ovat nousussa ja niin edelleen, kyllä se ostovoima on parantumassa. Toiseen
suuntaan, kyllä, vaikuttavat hallituksen tekemät sosiaaliturvaleikkaukset ja esimerkiksi ar-
vonlisäveron korotus, mutta kun katsotaan kokonaisuutta, ostovoima on pitkistä aikaa ko-
hentumassa, kuten ne reaaliset, käytettävissä olevat tulotkin.

Täällä viitattiin myös tähän meidän suureen, syyskuun alussa voimaan tulleeseen arvon-
lisäveron yleisen kannan korotukseen puolellatoista prosenttiyksiköllä. Muistutan tässäkin
yhteydessä, että keskustan omassa vaihtoehdossa tehtiin yhden prosenttiyksikön korotus.
Sosiaalidemokraateista mainittiin, että tämä oli ikään kuin turha toimi, että tällä ei päästy-
kään kuitenkaan alijäämissä siihen tavoitteeseen, johon pyrimme. Niin, ja jos sitä ei oltaisi
tehty, se alijäämä olisi entistä suurempi. Tästä te ette pääse mihinkään.

Hallitus korottaa alkoholin verotusta kokonaisuudessaan. Me korotamme tupakan vero-
tusta merkittävästi, useita kertoja. Meidän veronkorotukset kohdistuvat hyvin merkittävästi
tänne haittaveropuolelle.

Kirjat: Minua hieman hämmästyttää tässä keskustelussa se, että täällä otaksutaan, että
kaikki ihmiset ostavat uusia kirjoja. Meillä on aika hieno kirjastolaitos tässä maassa, [Pia
Viitanen: Ja lainauskorvaukset!] jota suosittelen kaikkia käyttämään. Jos arvioidaan, että
uuden kirjan hinta on noin 25 euroa — aika edullinen kirja, 25 euron kirja — ja jos mieti-
tään, paljonko tämä arvonlisäveron korotus nostaa tämän kirjan hintaa, niin puhutaan siis
muutamista kymmenistä senteistä. Jos kokonaisuus on siinä, että meillä on kirjastolaitos,
jossa on erittäin hyvää kirjallisuutta saatavissa, niin ehkä tämäkään keskustelu tai kritiikki
ei nyt ihan osunut aivan sinne ytimeen.

Mutta, kyllä, hallitus joutuu priorisoimaan, ja se joutuu priorisoimaan sekä menopuolel-
la että tulopuolella. Huomautan, että ruuan arvonlisäveroa ei ole korotettu [Jouni Ovaska:
Kiitos keskustan painostuksen!] ja tätäkin on pidetty täällä tärkeänä. Silloin juuri toimet
kohdistuvat sitten jonnekin muualle.

Tieliikenteen päästökauppa, edustaja Hoskonen: Asia nyt ei varsinaisesti tähän keskus-
teluun kuulu, mutta minun on siihen vastattava, koska te sen kaksi kertaa nostitte esille —
tosin ette ole enää kuuntelemassa tätä vastausta. Tämä tieliikenteen päästökauppa on tei-
dän hallituksenne viime kaudella sopima toimi, joka sekin tuli tämän hallituksen syliin.
[Välihuutoja] Me itse asiassa haluamme kompensoida näitä kasvavia kustannuksia esimer-
kiksi ammattidieselillä, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] jonka tämä hallitus nyt vii-
mein vie eteenpäin. — Arvoisa puhemies, valitettavasti kysymyksiä tuli niin paljon, että
kun yritän niihin kaikkiin vastata, saatan ylittää aikani. [Puhemies koputtaa — Naurua —
Aki Lindén: Ei mekään saada ylittää!] — Sen lisäksi autoiluun kohdistuu merkittäviä mui-
ta kevennyksiä, esimerkiksi jakeluvuorojen ja veronalennusten kautta, jotka vaikuttavat
juuri sinne positiiviseen suuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

Jos päätän tähän, niin sanon, että opposition vastaus tähänkään toimeen ei lainkaan yllättänyt, ja edelleen yhä suuremmalla mielenkiinnolla odotan niitä teidän syksyn vaihtoehtobudjettejanne. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Yksikään veronkorotus ei käy, yksikään leikkaus ei käy, ja silti täällä tuetaan meidän yhdeksän miljardin pakettia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tähän asiaan varattu aika on nyt päättynyt tässä vaiheessa, ja keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.35.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.54.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Lohi poissa. — Edustaja Mikkonen.

17.54 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä tuli nyt vähän nopeasti, toivottavasti löydän puheenvuoroni. Tuota, todellakin tänään tästä jo pikkasen päivällä puhuttiin, mutta en päässyt siihen keskusteluun osallistumaan. Kyse on näitten alempien alvikantojen korotuksesta elikkä niin sanotun kymppikannan korottamisesta 14 prosenttiin. Tähänhän sisältyvät lääkkeet, tähän sisältyvät joukkoliikenteen liput, kulttuuri- ja viihdepalvelut, liikuntapalvelut, majoituspalvelut ja kirjat. Ja sitten tässä lainsäädännössä alennetaan yhtä kantaa elikkä kuukautissuojien, inkontinenssisuojien ja lasten vaippojen alvikantaa 25,5:sta sitten alas sinne 14:ään.

Kuten päivemmällä tässä jo keskusteltiin, niin tämä on lakiesitys, jolla hallitus hakee säästöjä — tähänhän on puhdas säästölaki, elikkä tässä ei tavallaan niin kuin ole minkäänlaista ajatusta, että haluttaisiin kulutusta ohjata johonkin suuntaan, vaan halutaan valtion kassaan lisää rahaa — mutta varsinkin lääkkeiden korotuksen osalta ja myös näitten kuljetuspalveluiden alvin osalta ne säästöt todellisuudessa jäävät paljon vähemmäksi, mitä se alvikannan nosto sinänsä toisi, koska valtio joutuu korvaamaan niin näitä lääkkeitä kuin esimerkiksi kuljetuspalveluita, jos puhutaan vaikka sairauskuljetuksista, vammaispalvelukuljetuksista ja niin edelleen. Elikkä toisaalta nämä säästöt jäävät paljon vähemmäksi kuin mikä suora korotus on.

Mutta mitkä ovat sitten nämä muut vaikutukset? Minä olen todella huolissani erityisesti näitten lääkkeiden arvonlisäkorotuksesta. Lääkkeet ovat välttämättömyyshyödyke, se ei ole mikään semmoinen valinta, tai sen ei pitäisi joutua olemaan kenellekään sairaalle ihmiselle valinta, että onko hänellä varaa ostaa lääkkeitä. Valitettavasti tänä päivänä meillä on tilanne, että moni sairas pienituloinen joutuu tekemään punnintaa sen välillä, ostaako lääkkeitä vai ruokaa — molemmat välttämättömyystarvikkeita. Minä olen kyllä huolissani tästä alvikannan nostamisesta 10 prosentista 14:ään, jolloin lääkkeiden hinnat tulevat kallistumaan. Tämän lakiesityksen vaikutusarvioinnissakin on todettu, että tämä korotus menee suoraan sellaisenaan lääkkeisiin. Pidän tätä päätöstä, tätä korotusesitystä kyllä todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

valitettavana ja suorastaan vastuuttomana. Sen takia näitä lääkkeitä on haluttu pitää tässä alimmassa alvikannassa, jotta ne hinnat jäisivät alhaisiksi.

Mutta kyllä jos miettii muutenkin tätä listaa, mitä nyt kympestä ollaan 14:ään korottamassa, henkilökuljetuspalveluita elikkä junalippujen hintojen alvin lisäveroa, bussilippujen alviosuutta, kulttuuri- ja viihdepalveluita, liikuntapalveluita, kirjoja, niin nämä ovat kaikki sellaisia asioita, että me ollaan ajateltu, että pitämällä se alvikanta pienempänä me halutaan kannustaa ihmisiä hyödyntämään joukkoliikennettä, jolla on monia muita hyviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, ja käyttämään liikuntapalveluita, jotka sitten edesauttavat sitä, että meidän terveystaloudet olisivat vähempiä, tai käyttämään kulttuuripalveluita, jotka tuovat sitä henkistä hyvinvointia, ja että mahdollistetaan myös se, että myös pienituloisemmilla on mahdollisuus niitä käyttää.

Valtiovarainministeri on itse tainnut aiemmin todeta, että kulttuuri on luksusta. Ja toden totta, siitä on tulossa aikamoinen luksuspalvelu nyt, jos nämä hinnat nousevat. Samanaikaisesti me tiedetään, että kulttuurialalla ollaan muutenkin todella, todella haasteellisessa tilanteessa koronan jälkeen. Ja me tiedämme, että myös erilaisesta tuesta kulttuuritoimijoille ollaan leikkaamassa. Kyllä minua huolettaa se, että nyt sitten vielä tätä arvonlisäveroa kulttuuripalveluiden osalta tullaan nostamaan.

Tässä hallituksen esityksessä arvioidaan työllisyysvaikutuksista, että tällä lainsäädännöllä tulee 400 uutta työtöntä. Minä kyllä haastan tätä arviota. Kulttuuriala on nyt jo hyvin haastavassa tilanteessa eikä ole koronan jälkeen päässyt toipumaan, joten minä pelkään pahoin, että tämä alvikorotus on niitä viimeisiä niittejä siihen, että me valitettavasti nähdään, että kulttuuripuolella työttömien määrä ei jää siihen 400:aan, joka tämän lain myötä aiheutuu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.00 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Valtiontalouden tasapainottamiseksi veronkorotukset ovat tarpeen. Kun veroja joudutaan korottamaan, niin haitta- ja kulutusverojen korotus on taloudelle vähemmän haitallista kuin työn ja yrittämisen verotus.

Yritysten kohdalla arvonlisävero on pelkkä läpikulkuvero. Myynnin arvonlisäverosta vähennetään ostojen arvonlisäverot, joten sillä ei ole isoa merkitystä yritysten väliseen kaupankäyntiin.

Kuluttajamyynnissä arvonlisäveron korotus näkyy ehkä pienenä hintojen nousuna, mutta todennäköisesti vain arvonlisäveron nousun verran. Lääkkeiden hinnoissa tulee kuitenkin niin sanottu lääkekatko vastaan niillä henkilöillä, jotka joutuvat paljon lääkkeitä käyttämään, joten arvonlisäveron nousulla ei ole suurta vaikutusta heillekään.

Kuluttamisen verottaminen on parempi vaihtoehto kuin nostaa palkansaajien veroja. Omaan kulutustaan jokainen voi itse säännellä omien rahavarojensa mukaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

18.01 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomi on vaarallisesti velkaantunut hyvinvointivaltio. Ensi vuoden talousarvio osoittaa kyllä melkoisia lukuja meidän taloudesta. Menot ovat 88,8 miljardia euroa, tulot 76,6 miljardia ja meidän velkaantumissuhde bruttokansantuotteeseen nähden on 84 prosenttia. Joudumme edelleen ottamaan lisää velkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että joudumme tekemään hyvinkin, hyvinkin kipeitä, hyvinkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

kovia toimia talouden tasapainottamiseksi. Näilläkin toimilla, mitä nyt hallitus on tehnyt, pystytään ennusteitten mukaan velkaantumista taistamaan vasta 27-vuonna, mutta vain hetkeksi, ja sen jälkeen taas velkaantuminen lähtee uudelleen nousuun, mikäli ei tehdä lisää toimenpiteitä, oikeita toimenpiteitä.

No, verojakin joudutaan nostamaan, ja arvonnäisävero on siellä yhtenä asiana. Haluan nostaa yhden asian, yhden kohdan, mikä häiritsee nyt erityisesti arvonnäisäveron nostamisessa, ja se on kirjallisuus. On selvä asia, että suomalainen kirjallisuus on äärimmäisen tärkeä meidän kulttuurimme kannalta ja kirjailijoiden leipä on hyvin pieninä murusina pitkin maata ja maailmaa. Haluaisin nyt vain sen kysyä, onko otettu ihan oikeasti huomioon kaikkia niitä vaikutuksia, mitä arvonnäisäveron nostolla tulee olemaan, sillä on niin, että arvonnäisäverolla ei ole pelkästään semmoista vaikutusta, että se laskee myyntiä, mutta se myös tarkoittaa sitä, että se tulo, minkä kirjailija saa per kirja, vähenee sen verran, mitä se arvonnäisävero nousee. Tämä on semmoinen asia, mitä vähän epäilen, että välttämättä ei ole otettu huomioon. Toinen tulo, mikä kirjailijalla on, on lainauskorvaukset, ja siinäkin arvonnäisäveron nosto laskee sitä lainauskorvauksen määrää. Toivoisin sitä, että nyt kun tällaisia korotuksia tehdään, näitä kipeitä, rajujakin päätöksiä, niin ne kaikki vaikutukset olisi siellä huomioitu ja varsinkin tällaisella alalla, jolla vuosiansio kirjailijalla on tippunut jo sinne 1 500 euron tietämille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

18.04 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Kilpeä äärimmäisen tärkeästä puheenvuorosta. On juuri näin, että nämä vaikutukset ovat paljon suurempia kuin mitä tässä on esitetty. Jos mietitään sitä kirjojen arvonnäisäveron korotusta, niin tässä edustaja Kilpi hyvin esitti, miten montaa eri kautta se tulee vaikuttamaan kirjailijoihin. Me tiedetään, että tässä ajassa muutenkin kirjojen lukeminen on vähentynyt ja myös se kirjojen lukeminen kirjoina on vähentynyt, sillä kirjoja luetaan sitten aika paljon muita välineitä, erilaisia sovelluksia ja muita hyödyntäen, ja siinä kirjailijan saama korvaus on sitten taas varsin, varsin mitätön. Sen takia nyt sitten se, että vielä sitten näiden myytävien kirjojen arvonnäisäveron korotus, joka tulee vähentämään kirjojen ostamista ja joka tulee sitä kirjailijan saamaa osuutta siitä kirjan myynnistä vähentämään, on kyllä todella huolestuttavaa. Kun me ollaan samaan aikaan huolissamme lukutaidosta ja myös suomen kielen säilymisestä, niin pidän tätä varsin huonona esityksenä.

Minä sain kuulla, että Isossa-Britanniassa kirjojen arvonnäisävero on laitettu nollaan. Siellä halutaan kannustaa lukemista ja sitä, että kirjoja ostetaan ja niitä luetaan. Minä mietin sitä, että kun me mietitään, että siellä kuitenkin kirjoitetaan englanniksi, joka on valtava kielialue, maailmankieli, ja meillä on täällä tämä suomen kieli, millä kirjat kirjoitetaan, niin suomen kielen säilymisen näkökulmasta kirjojen kirjoitus, kirjat, varsinkin kaunokirjallisuus, on aivan ykkösasia, niin toivoisin todella, että hallitus voisi vielä miettiä, että onko tämä nyt sitten sellainen korotus, joka on aivan pakko tehdä, koska tämä ei sitten kuitenkaan myöskään rahallisesti ole mikään kovin suuri summa. Ja jo tässä on arvioitu, että se ei tule myöskään toteutumaan sellaisenaan 19 miljoonassa, vaan se on vähempi, koska sen vaikutuksesta nimenomaan kirjojen myynti tulee laskemaan.

Sitten täällä nostettiin esiin myös se, että alvi on yrittäjälle tämmöinen läpikulkuerä. Se on totta, mutta jos me mietitään nimenomaan näitä palveluja, mihin tämä kohdistuu, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelu, niin siellä yrittäjät myyvät niitä palveluita, ja se ei suinkaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2024 vp

ole samalla tavalla läpikulkuerä, koska heillä ei ole niin paljon sitä vähennettävää alvia kuin mitä he itse joutuvat maksamaan.

Sitten vielä nostan kolmantena huolena sen, että kun kulttuurista on nyt paljon leikattu ja se viesti on ollut myös, että me halutaan kaupallistaa kulttuuria enempi, me halutaan, että kulttuurin toimijatkin myisivät niitä tuotteitaan ja sitä kautta saisivat lisätuloja. No, tämä alvin korotus vie nyt sitä aivan väärään suuntaan, koska nyt tietysti rahasta on tiukkaa ja kotitalouksissa mietitään, mihin ne rahat laitetaan. Nyt nämä kulttuurituotteet, palvelut kalistuvat, ja se kynnyks hankkia niitä nousee entisestään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

18.08 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Tuossa kun aiemmin kuuntelin tätä keskustelua arvonlisäverokannan noususta ja siitä, että osa tuotteista nousee korkeampaan arvonlisäverokantaan, vaikutti aivan kuin olisi unohdettu kokonaan, miksi me ollaan tässä tilanteessa. Suomi on vaarallisesti velkaantunut maa, ja tämä on tällainen valitettava asia, että tätä veroa joudutaan korottamaan, mutta tällä nyt yritetään saada valtiolle lisää verotuloja.

Tämä on aika mielenkiintoinen asia, että tämä varmaan eri puolilla Suomea niin kuin puhuttaa eri tavalla. En tiedä, puhuttaako se enemmän niillä alueilla, missä on vasemman laidan kannatus korkeammalla, mutta silloin kun tästä uutisoitiin, että arvonlisävero nousee ja näitä nostetaan ylemmäs, niin kävin itse Etelä-Pohjanmaalla yhdessä tapahtumassa, jossa oli varmaan noin 120 ihmistä, ja juttelin niistä muutaman kymmenen kanssa. Totta kai, kun kansanedustaja on paikalla, kerrotaan niitä huolia ja murheita, ja nyt arvioin, että juttelin 50 ihmisen kanssa, ja siellä sitten kaksi ihmistä mainitsi tästä arvonlisäveron korotuksesta. Sen sijaan noin kymmenen, ehkä vähän ylitsekin, alkoi puhumaan Ylen rahoittamisesta. Niin että minusta tuntuu, että tuolla Etelä-Pohjanmaalla oikeasti ymmärretään erilailla tämä, että valtio velkaantuu ja joudutaan tekemään leikkauksia ja kiristyksiä, ja täällä etelässä tai isoissa kaupungeissa saattaa olla, että tämä näyttäytyy erilailla.

Ei tämä kenellekään kivaa ole, että tätä arvonlisäveroa joudutaan nostamaan, ja varmas-ti tätä ei olisi nostettu, ellei tämä olisi ollut ihan välttämätöntä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.